(Nro 54.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 27. 8. Marca 1819.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia d. 25. Lutego. — Z Wenecyi donoszą, że N. Arcy-Xiężniczka Maryia Ludwika Xiężna Parmy Piacency i Gwastalli przybyła tam w naypomyślnieyszem zdrowiu dnia 15go Lutego.

Poseł Perski Mirza Abul Hassan Chan zabawiwszy tu przez 3 tygodnie, wyiechał zeszłey Niedzieli przez Monachium i Strazburg do Paryża i do Londynu. Przez czas swoiego pobytu w stolicy tuteyszey obznaiamiał się z tem wszystkiem, co miasto nasze ma naygodnieyszego uwagi. Wszyscy, którzy mieli sposobność poznania go, wystawiaią go iako Człowieka odznaczaiącego się światłem, nauką i wielkiemi wiadomościami.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

W. Inkwizytor zakazał iak naysurowiey czytania dzieła, wydanego świeżo pod tytułem: „Przybycie Messyiasza w chwale i maiestacie" przez Jana Józefa Ben Esra. — W Kadyxie podwoiono wszystkie cła wchodowe, co sprawiło wielkie wrażenie, a Izba handlowa podała przedstawienie przeciwko temu krokowi, tak zgubnemu dla handlu. — Na wyspie Maladze zaprowadzono nową taryfę pod nazwiskiem cła bramowego (*Derecho de Puertas*), według którey podwyższono znacznie opłatę od wszystkich wprowadzanych do miasta artykułów, nawet od ziemiopłodów kraiowych. Także i przeciwko tey opłacie podano przedstawienie. — Na brzegach Galicyi zabrali korsarze znowu kilka okrętów, na wchodzie do portu Korunny. Z Bilbao doniesiono, że ku koncowi Lutego odeydzie ztamtąd do Madrytu transport pieniędzy pod zasłoną woyskową, a w ogłoszeniu dodano, że osoby prywatne korzystać mogą z tey sposobności. Zasłona woyskowa żąda 1 od sta za srebro, a 1/2 od sta za złoto. Bandy krążące w Starey Kastylii przymuszaią do takich kroków, iakich używano także i podczas ostatniey woyny.

Francyia.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych dnia 20go Stycznia, P. Courvoisier imieniem Kommissyi centralney zdał sprawę na wniosek P. Dumeileta względem podawania prośb i ich roztrząsania. Kommissyia była tego zdania, że Izba może wprawdzie oskarżyć Ministrów lub zwrócić uwagę ich na nadużycia, że atoli nakazywać im dopełnienie praw, lub pociągać ich do odpowiedzialności, sam tylko Król ma moc, iako Władza wykonawcza; że z resztą odpowiedzialność Ministrów, iawność skargi i moc opinii publiczney są rękoymią przeciwko dowolności Ministrów, i mocną dla nich pobudką, aby nie zaprzeczali zaradzenia; że zatem proponowane przez P. Dumeileta odmiany w regulaminie o prośbach odrzucić, wszelako regulamin w tem poprawić wypada, aby cedułka przedmiotów posiedzenia (*feuilleton*) przynaymniey trzema dniami przed zdaniem sprawy zawierała w sobie krotką treść prośby, liczbę, pod którą taż do protokołu Kommissyi zaciągniona, imie i pomieszkanie podaiącego, tudzież dzień, w którym nastąpić ma zdanie sprawy. Rosprawę w tey mierze odłożono na dzień 25ty; tymczasem w tsynym Wydziale odrzucono propozycyię P. Puyrazeau względem małżeństw między szwagrami a bratowemi. Dnia 25go nie skonczono rosprawy względem podawania i roztrząsania prosb, albowiem P. Delessert zdawał sprawę z kolei względem wdzięczności narodowey dla Xięcia Richelieu, proponuiąc odmianę podanego w tey mierze Królewskiego proiektu do prawa w ten sposob, aby Maiorat dla Xięcia utworzyć nie z dóbr należących do Królewskiey listy cywilney, ale z rozrządzalnych dóbr Stanu, poniewaź lista cywilna według artykułu 23go kardynalnych praw Stanu zmnieyszoną być nie może, a wspaniałomyślna ofiara Króla tem bardziey obowiązuie Izbę do gotowości.—

K

Dnia 20go odrzuciła Izba wniosek P. Dumeileta względem podawania i roztrząsania próśb, przyiąwszy poprawki przez Kommissyię proponowane. — Dnia 28go przełożono (umieszczony iuż w numerze 42/21 gazety naszey) Królewski proiekt do prawa względem odpowiedzialności Ministrów. Izba kazała go wydrukować, a potem przystąpiła do rospraw względem wdzięczności narodowey dla Xięcia Richelieu, które ciągnęły się i dnia 29go. Zarzucano naygłówniey, że pozbywanie dóbr koronnych i tworzenie maioratów sprzeciwia się konstytucyi. P. Courvosier proponował poprawkę, aby dobra te po zgaśnieniu męzkich potomków Xięcia z linii prostey, powróciły się do Skarbu. Tak więc nareszcie po niektórych ieszcze sporach 124 kreskami przeciwko 95, zezwolono na utworzenie Maioratu dla Xięcia Richelieu z rozrządzalnych dóbr Stanu, z dodatkiem proponowanym przez P. Courvoisiera; a dnia 30go Deputacyia Izby przełożyła uchwałę tę Królowi. — Izba Parów przyięła dnia 30go 79 kreskami przeciwko 36, proiekt do prawa względem zupełnego zniesienia prawa następstwa Monarchy do spadków po cudzoziemcach, (*droit d'aubaine*); potem słuchała proiektu do prawa względem wdzięczności narodowey dla Xięcia Richelieu, który kazała wydrukować, a dnia 2go Lutego przyięła go 83 głosami przeciwko 44. — Tegoż samego dnia (2. Listop.) Izba Deputowanych zaymowała się prośbami, między któremi nayważnieyszą była prośba P. Duhielle o uchwałę, aby natychmiast zwoływać Zgromadzenie wyborcze, skoro Deputacyia iakiego Departamentu przez śmierć lub oppozycyię stanie się niezupełną. Kommissyia proponowała odesłanie tego wniosku do Ministra spraw wewnętrznych, dla dania mu sposobności do zwołania Zgromadzeń wyborczych w Departamentach Finisterre, Rhone, Sarthe, i Loigii niższey; zwłaszcza że liczba Reprezentantów 30 milionów ludzi i tak iest za mała, a zatem przynaymniey zupełną bydź powinna. Wniosek ten przyięto z oklaskiem, a potem odroczyła się Izba na czas niewyznaczony, dalsze zaś posiedzenie nastąpiło dnia 8go Lutego. Mieszkańcy Tuluzy prosili o zakaz wprowadzania zboża; ponieważ atoli systema Rządowe sprzyia wolności wprowadzania zboża, przeto nie chciała Izba wdać się w tę okoliczność, lecz odesłała proszących do Ministra spraw wewnętrznych. Potem P. Roy zdał sprawę względem dalszego utrzymania monopoliiów prochu i saletry, za czem Kommissyia centralna obstawała. Nakoniec P. Ganille odczytał zdanie sprawy Kommissyi centralney względem zaczynania roku finansowego od 1. Lipca, proponuiąc także przyięcie tego proiektu do prawa. Rosprawy odłożono. — Dnia 12go Lutego P. Jobez przełożył Izbie różne prośby, między któremi nayważnieyszą była skarga licznych Współczłonków legii honorowey o zmnieyszenie na połowę ich pensyi, którey wypłaty w zupełności żądali. P. Dupont uymował się za nimi z żywością, a zdaiący sprawę wniósł imieniem Kommissyi, aby prośby te odesłać do Prezesa Rady Ministeryialney, zostawiwszy kopiie onychże w Biurze zawiadomiaiącem (Bureau des renseignements). Poparł go P. Boin, proponuiąc daley, aby prośby te odesłać także i do przyszłey Kommissyi budżetowey. Izba zezwoliła na wszystko. Potem rosprawiano względem zaczynania roku finansowego z dniem 1wszym Lipca, a rosprawy te ciągnęły się ieszcze i dnia 13go Lutego. — P. la Fayette cofnął swóy wniosek względem zwołania Zgromadzeń wyborczych w Departamentach, których Deputacyie są niezupełne, ponieważ Zachowawca pieczęci oświadczył, że zwołanie to nastąpi niezawodnie zaraz po upłynieniu terminu prawnego. — Stosownie do uchwały Parlamentowey wychodzą teraz buletyny próśb, które na posiedzeniach przedstawiane bydź maią. Buletyn z dnia 2go Lutego zawiera ich 108.

Zachodzą ciągle liczne odmiany w Radzie Stanu, w dywizyiach woyskowych i w Prefekturach; Rada Stanu urządzona iest nowo rozporządzeniem z dnia 20go Stycznia; Wice-Sekretaryiaty Stanu zniesione są zgoła. Ministrowi spraw wewnętrznych dodano Radę urządzaiącą gwardyie narodowe, którey Prezesem iest Radca Stanu P. Alent; Dowódca pierwszey Dywizyi woyskowey (w Paryżu) Jenerał Despinois został pensyionowanym, a mieysce iego obiął Jenerał Defrance; Jenerał Maison został Gubernatorem Paryzkim na mieysce zmarłego Perigorda; między Jenerałami powołanymi do czynney służby znayduią się Soult i Maransin; Jenerał Berthier mianowany Dowódcą Departamentu Correze, zabawiwszy w Paryżu dłużey nad czas, w którym powinien był stanąć na mieyscu przeznaczenia, uchylonym został od służby czynney; toż samo Podpułkownik Colomb d'Areine, przeznaczony do Departamentu Yonne, z podobneyże przyczyny; Jenerał Donadieu wyłączony od nowego Sztabu jeneralnego, nie licząc przepisanych lat służby; Jenerał Damas powołany z służby nadzwyczayney do Rady Stanu w Wydziale woiennym; Jenerał Alix, ledwie powrócił do Francyi, a iuż umieszczo-

ny w służbie czynney z pensyią 18,000 franków; Jenerał Victor Latour-Maubourg, który w bitwie pod Lipskiem utracił nogę, przeznaczony na Posła do Londynu, a Hrabia Bouthilier do Brazylii; P. Dargont Prefekt Gardeński powołany do Rady Stanu.— Prefektowie uchyleni otrzymali uwiadomienie o tem od Ministra spraw wewnętrznych Hrabiego de Cazes, w wyrazach następuiących: „Mci Panie! Król, oddaiąc sprawiedliwość czystości ducha i zamiarów WPana, uznał za rzecz dobrą, kazać Go zluzować; zostawuiąc sobie wszelako użycie gorliwości Jego, rozkazał mi abym Mu to oświadczył. Z ukontentowaniem korzystać będę z sposobności, którą mi WP. dasz, abym imie Twoie życzliwości Królewskiey przypomniał." — Bardzo uderzyło nowe urządzenie Sądu Appellacyynego w Nimes; 13 Prezesów i Radców częścią uchylono, częścią przeniesiono ich do innych Sądów; między pierwszymi znayduią się P. Baron, i P. Plantagenet de la Cassagne.

W dniu 21. Stycznia podpisał Król 7 dekretów łaski dla zbrodniarzy, siedzących w więzieniach Paryzkich; 5 z nich skazanych było za mowy buntownicze. Jenerał Excelmans przybył iuż do Paryża. Oprócz tego mieli otrzymać pozwolenie powrotu do Francyi: Cauchois-Lamaire; Regnault de St. Jean d'Angely; P. Courtin, były Prokurator Rządowy przy Sądzie pierwszey Instancyi w Departamencie Sekwany, i P. Lelorgne d'Ideville, były Referendarz i jeneralny Dyrektor statystyki w Gabinecie Bonapartego; bawił ón w Bruxelii pod nazwiskiem Dubretona. Pani Maret znayduie się w Paryżu, aby dla męża swoiego wyrobić także pozwolenie powrotu do Oyczyzny.

Rozporządzeniem Królewskiem z dnia 27. Stycznia dozwolono wyprowadzania maizu i prosa z Departamentów południowych, a ziemniaków ze wszystkich Departamentów. — Innem rozporządzeniem z tegoż samego dnia ustanowił Król Radę rolniczą, na czele którey stać będzie znany z światłych pism Xiąże la Rochefoucault. Radzie tey wyznaczone są dobra dla czynienia doświadczeń i ćwiczenia ekonomów. — Według urzędowego raportu dyskontował Bank Paryzki w roku 1818 ogółem 726,888,778 franków 52 centym, i zyskał na tem 5,363,756 fr. 50 cent.; przeszło przez ręce Banku 9,655,030,066 fr. a ogólny czysty zysk wynosił 10,837,248 fr. 22 cent. — Dziennik rospraw umieścił, że pewna osoba słynąca nieszczęściem, utraciwszy urząd zaszczytny, doznaie teraz naywspaniałszego wsparcia od Xiężney Angouleme. — Minister spraw wewnętrznych porozsyłał Bibliotekom publicznym medale kruszcowe bardzo piękney roboty, na których wyobrażeni są sławni Mężowie, iako to: Lineusz, Lawater, Cerwantes, Cimarosa, Kościuszko, Shakespeare, Galilei, Kopernik, Haydn, Gessner, Baco, Gluck. — Uczniе Akademii w Nantes podnieśli byli bunt przeciwko nauczycielom swoim; lecz uspokoiły ich dzielne kroki Zwierzchności. — Znany Xiąże Broglio, Biskup Gandawski, przesiaduiący w Beaune we Francyi, podał Monarchom na Kongressie Akwizgrańskim manifest pod tytułem: *Reclamation respectuese relativement aux affaires religieuses dans la Belgique*; pismo to wyszło teraz drukiem w Paryżu. — Dziennik Le Spectateur, któremu Ministrowie bardzo sprzyiali, ponieważ celem iego było przeszkodzić wpływowi dziennika Minerwa, przestał wychodzić dla braku Prenumeratorów i uchylonego wsparcia od Rządu. Za zapłacone iuż numera wydaią Czytelnikom dziennik Publiciste. Mówią dowcipni, że konaiący chce sprawić pogrzeb zmarłemu. — Głoszono, że i dziennik Minerwa przestanie wychodzić, dla poróżnienia się wydawców iego; lecz przeczą temu pisma publiczne. — W Paryżu wychodzi teraz 160 gazet i pism czasowych. — Dnia 29. Stycznia skończył swoy areszt P. Fievee, i zaczął wydawać na nowo dziennik Correspondance. — Poiedynki zagęszczaią się we Francyi. Syn zmarłego Marszałka Klarke, wyzwał P. Beaupoil de St. Aulaire, wydawcę mowy pogrzebowey, w którey obraził zmarłego; PP. de Gondrecourt i de Pondeves poiedynkowali się na pistolety, a pierwszy z nich został raniony; Mówią o poiedynku między Parami i Xiążętami Broglie i Caylus; Szef Szwadronu de St. Marcelin poległ w poiedynku z P. de Fayau, dawniey swym towarzyszem szkolnym. — Wice-Hrabia Armaud de Bethune zastrzelił się w nocy z dnia 30. na 31. Stycznia na moście inwalidów w Paryżu. — W nocy dnia 19. Stycznia Pułkownik Gay Lescot powracaiąc do domu w Lamouziè-Montastruc, padł zastrzelony z skrytobóyczey ręki. — Sąd Królewski odesłał do Sądu kryminalnego Cantillona i Marineta obwinionych o zamach na życie Xiącia Wellingtona. — Jenerał Canuel apellował od wyroku wydanego w iego sprawie z PP. Fabvierem i Senneville. — Synowica Xięcia Talleyranda poślubiła się Szefowi Szwa-

dronu Xięciu Esclinac. — Nieiski P. Merda, podał do Zachowawcy pieczęci prosbę o pozwolenie nazywania się Meda.

Rząd Francuzki zaymuie się gorliwie wzrostem osady na zachodnich-Afryki brzegach. Roku zeszłego wysłano do Senegalu dwie wyprawy, trzecia ma puścić się za tamtemi. Osady tameczne dostarczaią iuż indygu i bawełny, a ieszcze zamyślaią szczepić tam w wielkiey iłości kawę i trzcinę cukrową. — Jedna z gazet Francuzkich wzmiankuiąc, że ziemia Francuzka iest pierwszem źrodłem bogactw i pomyślności Francyi, dodaie: „Nie puszczaiąc się piękney Oyczyzny naszey, możemy zdobywać niezmiernie, a te zdobycze będą pewnieysze i korzystnieysze nad wszelkie zdobycze zewnętrzne, nie kosztuią c bowiem ani kropli krwi, wiele łez osuszą. Prawdziwe Pola przytułku są we Francyi. Bądźmy ludzkimi, szlachetnymi i czułymi na nędzę, ależ nie sprzyiaymy wynoszeniu się z Kraiu. Okażmy się Narodem nayrostropnieyszym, a powtórnie Świat podbiiemy."

Szwaycaryia

Dnia 19. Stycznia stan Graubündten obiął w posiadłość Państwo Räzuns, które Dwór Austryiacki oddał mu stosownie do artykułu 78go aktu Kongressu Wiedeńskiego. — P. Pictet w Genewie wydał pisemko, w którem powstaie przeciwko osadzie woyskowey i warowniom miasta, ponieważ pierwsza pożera prawie połowę przychodów Stanu, zamiast coby ią na potrzebę Policyi ograniczyć należało; warownie zas nie tylko są uciążliwe, lecz nawet bezpotrzebne i niebezpieczne; ponieważ, iak okazał to skutek, nie zdołaią się oprzeć, i tylko nieprzyiaciołom za posadę służą. — Z powodu przedrukowanego w Łuzannie rapportu, który P. La Chalotais ieszcze przed 58 laty zdał był we Francyi względem Jezuitów, Rada Stanu Fryburgska wydała okólnik do Przełożonych mieyscowych, napominaiąc ich do działania przeciwko wszystkiemu, co ubliża Rządowi, Korporacyiom religiynym, i t. d.; i wzywaiąc ich oraz do aresztowania każdego, ktoby podobne pisma rozsiewał, lub dopuszczał się mów buntowniczych. — W Fryburgu zakazano nietylko wszelkiey maskarady, lecz nawet wszelkiego zmieniania rysów twarzy, oraz rozporządzono, aby wieczorem każda osoba przebrana, pod karą dwóch franków miała latarnię, po 9tey zaś godzinie w nocy aby nikt przebrany nie wychodził z domu.

Zjednoczone Niderlandy.

Król udarował Barona Strogonoffa, Posła Rossyyskiego przy W. Porcie Ottomańskiey, wielkim krzyżem orderu Lwa Belgickiego, za szczególnieyszą czynność w skłonieniu W. Porty do uznania Króla i Królestwa Niderlandzkiego. — Ponieważ południowe granice Niderlandzkie wkrótce iuż iak naymocniey obwarowane będą, zwraca Rząd uwagę swoią na obwarowanie granic północnych: tak n. p. twierdza Delfzyl ma bydź rozprzestrzeniona a port tameczny dla wielkich okrętów usposobiony, zaś warownia Nieuwe nad oysciem rzeki Au do Dollartu o 5 razy powiększona. — Uwolniono Podpułkownika Janssens, który z powodu wiadomego spisku siedział w więzieniu przez dni 66. Przypisuie ón nieszczęście swoie słuchaniu powieści dwóch Francuzów, którzy mu w kawiarni o pomienionym spisku rozpowiadali. Obadwa ci Francuzi są ieszcze w więzieniu. — P. Denier redaktor i wydawca dziennika Constitutionell (wychodzącego w Antwerpii) otrzymał rozkaz wyniesienia się z Kraiu. Dway żandarmiści mieli odprowadzić go do granicy. — W Loewen zaszła dnia 30. Stycznia wieczorem krwawa bitka między studentami a pompieirami i stróżami sikawek, przy czem z obu stron kilkunastu raniono.

Rossyia

Dnia 26. Stycznia mieli posłuchanie u N. Cesarza Jmć., P. Campbell, nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Ziednoczonych Stanów Ameryki północney; Hrabia Cotti de Brusasco, nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister Sardyński; Pan Semler Kommissarz Pruski (odieżdzaiący), i Mahmed Hassan Chan, Urzędnik Szacha Perskiego, który przywiózł w podarunku od Szacha 13 koni Perskich, Arabskich i Turkmeńskich. — Dnia 12. Stycznia ukończyła swe dzieło Kommissyia amortyzacyyna. Weszło 65 millionów rubli, a także summę maią spalić w assygnacyiach bankowych. Od tych iako pieniędzy papierowych nie płacono procentu, który od rewersów amortyzacyynych płaconym będzie. Naywiększa część pożyczki zaciagniona iest od kapitalistów zagranicznych. — Rozporządzeniem wydanem w Petersburgu podwoiono opłatę pocztową od listów, i podwyższono ią znacznie od innych pakietów.